

Proprietar: Văd. lui LUDOVIC VAKÁR
 Inreg. la Tribunalul Ciuc, sub Nr. 11940—1938. Dos. No. 27.

CSIKI LAPOK

(ZIARUL CIUCULUI)

Redactor responsabil: VICTOR RÉSZEGH
 Inginer-Agronom

Mátyás király tanítása.

Írta: Gyárfás Elemér.

Nem véletlen, hogy Mátyás király születésének ötvenedik évfordulója Erdélyben is mély rezonanciát váltott ki a lelkekben.

Nem véletlen, ha a múltból valószággal kiemelkedik egy történelmi nagyság erős megvilágításban lép az utókor szemébe. A reflektor fényt a jelen kor problémái sugároznak rá a múlt nagy alakjára, akiknek elele, példája, tanítása azért érdekel minket, mert ebben saját nagy kérdéseinkre találunk feleletet.

Mit mond nekünk, erdélyi magyaroknak, ma, a második világháború idején, Mátyás király kimagasló alakja a történelmi pályafutása.

As erdélyi könnemes Hunyadi család utolsó sarja azért került 18 éves korában a királyi trónra, mert származása, nevelése, családi tradíciói alapján két nagy feladat vállalását és megoldását remélték tőle.

Különbös uralkodóházakból származó elődei idegen érdekek befolyása alatt állottak. Hunyadi Mátyásban olyan királyt akartak az élen látni, aki saját országának és nemzetének érdekét szolgálja. Es az országos érdek pedig a pusztulással fenyegető török vessedelem kivédése volt.

Ha Mátyás király háromvitédes országlásának küzdelmeit, erőfeszítéseit, külső és belső harcainak külön-külön méricskéli valaki a főként, ha figyelmen kívül hagyja, hogy a nagy uralkodó életét forrítora derekán törte kettő a halál, azt mondhatná, hogy szűförgőcsolta mellékes célokra hatalmas energiáját s az ország erejét. Így látták ezt kortársai, sőt hátsóes emberei közül is sokan, akik éppen ezért sorozatosan szembe fordultak vele.

Ha azonban magasabb szempontból, nagy összefüggésben nézzük ezt a háromvitédes idegesítő, hajszolt küzdelmet, akkor minden lépés mögött mindent feltűnik az irányító alap gondolat, mely a nagy uralkodót vezette, folytonos cselekvésre ösztönözte s új meg új utak keresésére sarkalta.

Felévezred távlatából ma már ezt világosan lájuk a megállapításjuk azt is, hogy amit kortársai a nagy feladat háttérbe szorításának vagy éppen elerbehagyásának tekintettek, csak módszer, eszköz, taktikai lépés volt, mellyel Mátyás király nagy célját megközelíteni s az újjában álló akadályokat elhárítani igyekezett.

S éppen ezek a módszerek azok, melyek ma is kiváltják osodálatunkat. Mátyás király nagy életműve: az Európát előszóntással fenyegető török hatalom fekvénrtése, ma már nem aktuális. De elevenünkbe vágó aktualitással ragyog előttünk Mátyás államférfiui taktikája, melyből éppen a mai nehéz időkben rendkívül értékes tanulságokat vonhatunk le a magunk számára.

Mátyás a királyválasztást megelőző és követő pártküzdelmeiből jól tudta, hogy azért került trónra, mert nemzeti király választásával az ország öncéluságát akarták biztosítani és előtérbe helyezni. Váltotta is ezt a szerepet fenntartás nélkül. Tiszán állott azonban előtte, hogy célja megvalósításánál a nagy nemzetközi összefüggéseket kell folyton szemelőtt tartania es sikert csak úgy remélhet, ha saját célját össze tudja kapcsolni vagy legalább összhangba hozhatja a szomszédos országok — a cseh és lengyel király — s az akkori nagyhatalmak — a német császár és a papa — törekvéseivel; tisztán látta, hogy hosszú nem foghat célja munkálásához, míg szomszédjai támogatását vagy legalább semlegesességét nem biztosította. Eért kellett valószággal felelőnie magát e viszonyok rendezésében, felelősségét e célra az akkori diplomácia összes eszközeit s végül is az „ultima ratio regum“, a fegyver erejét meg számára a nyugalmat es biztonságát eszakon és nyugaton.

E nehéz diplomáciai munka s az ennek megvalósulásakor ismételt háborúk sorozata világosan mutatja azonban azt is, hogy a nemzetközi összefüggések figyelembe vétele eszköz volt csupán, meléhszerűen előfeltétel, melynek fontosságát Mátyás világosan látta, de nem merült el benne s nem hagyta magát ezáltal eltéríteni alapirányától es főtörekvésétől.

Ionen a nagy rugalmasság Mátyás külpolitikai elhatározásaiban. Podjebrád György cseh királlyal, Kaszár lengyel királlyal, Frigyes császárral egyaránt barátságot, szövetséget kötött, kora szokásainak megfelelően házassági ajánlatokkal is kísérletezik, mihelyt látnia kell, hogy barátai jobbát az irigység visza löki, fegyverrel fordul sorra ellenük s ebben nem félsúlyos apása, a cseh király sem; háborúinak célja azonban csak a nyugalom megteremtése, tud mérceketet tanúsítani a hódításban es barátai jobbát nyújtja a legyőzötnak. Akkor est uralkodó társal nem értették meg, mert tiszta látáukat elhomályosította a féltékenység; mi ma világosan látjuk, hogy csupán a hátát akarta fedezni a török vessedelemmel szemben s nem voltak külön céljai sem a csehek, sem a lengyelek, sem a

németek ellen, sőt a császári koronát is — melynek fénye megcsillant előtte — csak ezért óhajtotta volna elérni, hogy így az egész kereszténység támogatását megezereshesse.

Természetes, hogy Mátyás király magyar kortársai — főpapok es főurak, azok is, kik őt a trónra segítették s azok is, kiket utólag nyert meg kimagasló egyénisége — még sokkal kevésbé tudták megérteni Mátyás államférfiui elhatározásait megvalósított eszközeit, mint a szomszédos uralkodók. As akkori diplomácia igazán titkos volt s a közönséges emberek fogathatósága is megeheintette az események okairól való tájékosódást. A magyar főurak csak a fényt látták, hogy Mátyás — két kisebb hadjáratól eltekintve — nyugaton es északon van mindig elfoglalva, ott tárgyal, alusszik, küzd es harcol s e harcokra meg-megújuló áldozatokat kér az országtól. Mlad ebben as ő elgondolásuk elejétől látták s így elkerülhetlen volt a belső konfliktusok sorozata, melyekbe bele keveredtek leg-hűségesebb, tiszta szándékú emberei: nagybátyja Silágyi Mihály es Várdai Páter primás is.

E rövidlátó, kicsinyes belső intrikák sikeres leküzdésében volt igazán mesteri a Mátyás király taktikája, melyből értékes okulást merithetnek minden idők veselő emberei.

Nem látni meg minden kis félrelépést, megtorodást, szembe állást s nem zavartani magát általa, míg ez csak ellenkezésben, duszogásban, félrehaszásban jelentkezik, de homolyan nem vessélyestet nagy célokat.

Nem kötni le magát kegyencsekhez, nem befolyásoltatni magát általa, nem gyűjteni meg saját baját kegyencek iránti ellenesnek s ellenérzsnek vállalásával, hanem elejteni közelállókát is, ha bajt, terhet, ódlumot jelentenek.

Kedvencekkel, jószóval s főként megbocsátással es nagylelkűséggel megnyerni, visma hódítani es terevöket s elpartóttakat, ellenben irzalmatlan levetíteni elriasztással néhány ellenfélre, akiket szemben nem használt a nagylelkűség.

Ezek voltak Mátyás király taktikai eszközei, melyekkel minden alkalommal urrá tudott lenni a meg nem értőből s kicsinyes szűkhatókörűségből fakadó belső konfliktusokon.

Külös es belső politikájában egyaránt, két további értékes jellemvonást figyelhetünk meg:

Ha egyszer akcióra határozta el magát, abba teljes energiával belefektött s kockázattól visma nem riadva, minden erőt egyesített a siker érdekében.

Ugyanakkor azonban nagy politikai bölcsességgel figyelt arra, hogy as erőknek es a megfeszítésnek nem legyen rövidlátó makacssággá. Kellő időben fel tudta ismerni, ha utjába lelküdhetlen akadályok háruáltak s akkor — bármennyire vonzotta a cél — tudott megállni; esetleg erőgyűjtés végett időlegesen félreállni es értett ahhoz is, hogy a szemben álló akadályt megkerülje.

Eért nem érték súlyos kudarcok s ezért volt pályája — esernyi akadály s muló nehézség dacára — a sikerre sorozta.

Míg egy nagy erényét kell kiemelnünk, Mátyás nagy alkotásival megcsapta azt az elvet, hogy inter arma silent musae; ugy szólván folytonos hadakozásban töltött országiasa alatt tudott egyidejűleg csodálatos kulturális virágzást is megidítani, ugyanugy, mint másfelhasználással később Bathlen Gábor erdélyi fejedelem. Ennek nyitja mindkettőjükél ugyanaz: alapjában magas műveltségű kultúremberek voltak, kiket csak országuk végtelenen nehéz sorsa hajtott a szűntelen hadakozásba, melyben azonban nem óccált láttak, hanem csak eszközt as igazi nagy érték; a kultúra fejlődéséhez szükséges előfeltételek megteremtéséhez.

S ha már párhuzamot akarunk vonni Mátyás király es Erdély többi nagy fái között, akkor meg kell állapítanunk azt is, hogy a Mátyás király történelmi nagyságát megteremtő jellemvonások: a nagy nemzetközi összefüggéseket esemmel tartása, de ezek mellett saját külön céljaink soha fel nem adása; a rugalmasság s nemzetközi állásfoglalásokban, a kicsinyes belső intrikával mesteri leküzdése; s a kitűzött célokért teljes energiával való sikrásállítás s a feltornyosuló akadályok elől való okos kitérés; mind tipikusan erdélyi tulajdonságok, ugy, hogy ha Mátyás király nem is született volna e földön, e jellemvonásai a messze századok kódéből is tündöklően igazolnák erdélyi származását.

Joggal tartjuk tehát ut magunkénak es joggal vagyunk reá büszkék.

Hosszúak tartosásán semmit sem változtat es a meddő vita, hogy magyar vagy román származású volt-e. Talán előkerülnek valaha dokumentumok, melyek eldöntik est a kérdést, mely fölött kár vitásunk, hanem örömlünk kell savartalannal annak, hogy Erdély ajándékozta a történelemnek est a nagy alakot, aki előtti mélyen meghódol a késő utókor, akit Erdély két nemzete is magának vall es éres s így kimagasló egyénisége összekötő kapocs lehetne Erdély népei között.

Hogy kié valójában Mátyás király, azt nem le-származási táblázatok döntenek el, ha még oly hitelesen es részletesen kerülőnek is elő. Mátyás király asoké, akik megértik nagy egyéniségét, tanulnak példájából s igyekeznek magukban kifejleszteni asokat a jellemvonásokat, melyek őt kortársai fölé emelték s amelyek alakját a mi szemünk előtt is megvilágítóan körül-sugározzák.

A Magyar Népközösség es a jövőndő nemzedék.

Valaki, — de hiszen nem fontos, hogy as a Magyar Népközösség élén álló-e, vagy a magyarság egyetemének egyik szerény tagja, — azt mondotta, hogy a népközösségi munkának három ágazata van. Es pedig kulturális, gazdasági es szociális.

Vagyis est azt jelenti, hogy a Magyar Népközösségbe egységesült magyarságnak hivatása a magyar kulturát, keresztény kulturát asoigálni. Ezenkívül minden erővel ápolni a gazdasági élet minden ágát, minden más munkát, bármilyen téren is folyik, mert ez életteret teremt tehát kenyeret ad. De ebben kell tartani elevenné es cselekvővé alakítani a szociális tevékenységét is, mert az megértést, megsegítést es testvéri összefogást jelent.

A Magyar Népközösség ennek a három ágazatnak a szolgálatát szervezte meg as egységbe tömörítéssel. Ennek a feladatnak célkitűzéseiben irányítja cselekvő politikáját es ebben as akaratban dolgozik rendithetetlen hittel tovább.

Harcolni kell, az természetes, de ez a harc nem más, min erőt kívánó, kitartó es türelmes munka. Munka befelé es kifelé. Befelé azokkal szemben, akik még ma sem akarják meglátni, vagy nem látják meg a magyarság megszervezettségében rejlő erőt es csodavárásban tespedők. Kifelé pedig törekvésünk nem más, mint az országos érdek szem előtt tartásával dolgozni, amelyben as van, hogy küzdeni kell ősi hitünkért, templomainkért, nyelvünkért, vagyis mindazért amelynek történelme van, magyar vonatkozásban.

Ez azt jelenti, hogy az ország egyetemes érdeke követeli meg, hogy a Magyar Népközösség olyan védelmi vonalban tömörüljön, amelynek szilárd egysége erő is, — erő arra, hogy a magyarság kívánságainak érvényt tudjon vele szerezni.

A Magyar Népközösség áldosatos, önzetlen es kitartó munkája es törekvése meddő maradna, ha nem találná maga mögött a magyarság egységes tömegét. Hiszen mindenek felett figyelembe veendő az a tudatos cél, hogy a népi közösségi munka nem csak a ma élő magyarságot szolgálja, de az eljövőndő nemzedéket is.

Az itt élő magyarság léte ha egy sikon is, de két irányban, a jelen es jövő érdekei szerint nyer fontosságot. A jelen megerősítése a kulturális, gazdasági es szociális kívánságok kiteljesítésével, egyuttal a jövőért való teljes akaratú küzdelmet is jelenti. Mert amennyire fontos a jelennek a kivivott életter, annyira fontos célkitűzés az eljövőndő nemzedék részére is az előre biztosított életter.

A Magyar Népközösség megalakulásának első indulásától kezdve, ha lépésről-lépésre is, de hatalmas méretekben es gyors ütemben fejlesztette, építette ki kereteiben szervezetét.

Ma már az összmagyarság egysége áll a Magyar Népközösség háta mögött es aszal a jövőbizással, hogy a többségi nép es kormány belátja annak szükségességét, hogy mellette az egyenjogu magyarság iparosra, kereskedője, gazdálkodója, munkása es értelmisége minden téren es minden tekintetben teljes jogot nyerve meglegedve éljen.

A Magyar Népközösség ennek gyakorlati megvalósítására törekedett as első perőtől kezdve es törekszik most is — es magasabbrendű céljában ott van a magyarság jövőndő nemzedékének sorsa is.

Csikszereida a vívótehetségek városa.

Budapest, május hó.

A magyar nép mindig lótermetű, vitéz faj volt. Karddal kezében, lóháton vitta meg legdicsebbesebb csatáit. Hagyományos bátorságát és ügyességét már az ősidőkben a lovagi játékokon és a harcban csillogtatta. A régi külföldi hadjáratokban a magyar harcos a lován aludt, a nyereg alatt pihentette a húst, kardját pedig utólérhetetlen bosszorkányos ügyességgel forgatta.

Ha a hasa végvessélyben forgott, véres kardot hordostak azét an országban. Minden ópkéniab ember lóra kapott és kardot ragadott. A magyar karddal és buszogatással szerente és tartotta meg hazáját.

Nem lehet ezek után csodálkoznunk, hogy a kardnak becsülete minden magyar előtt még ma is mérhetetlen. A hagyomány tisztelete eleveben él minden magyarban. Ennek tudható be, hogy a testedzésben a magyar kard vitathatatlanul tartja a világhuralmat. A kardvívásban a magyar ma is legyőzhetetlen.

Magyarország most is olyan világhírű vívókkal rendelkezik, akik minden olimpián és nemzetközi versenyen az első helyen végeznek. Csodálatos véletlen, hogy a világ jelenleg legjobb vívói közül hárman a kicsiny székely városban, Csikszereidában születtek. Egyiküknek kortársai és egyben Magyarország legjobb vívói közé tartoznak.

Először kell említenem *Góssy Sándor* honvédfőorvost, aki *Góssy Árpád* volt csikszereidai gyógyszerésnek a fia. Édesanyja Lubinsky Anna leány svármaszau grófnő, nagyanyja csikszereidai Ballaleány volt. Először ősi székely vér, *Góssy Sándor*. Jelenleg harmincnégy éves, nőien.

Góssy Sándor a csikszereidai főgimnáziumban tanult és tett érettségi vizsgát. Budapesten az 1928. évben az Egyetemi Athletikai Klub (Eac) kötelekében ült fel lstenadta vívótehetségével.

As alábbi csodálatosan szép vívóeredmények mutatják *Góssy Sándor* pályafutását, melyet mind a három fegyvernemben, törben, az epében és a kardban elért.

Főiskolai egyéni törbajnokság: megnyerte 1928/29 és 1930-31 ben. I. hely. A Eac örökös bajnok.

Főiskolai kardcsapat világbajnokság: Darmstadt, I. hely. 1930.

Főiskolai egyéni kardvilágbajnokság: Darmstadt, III. hely. 1930.

József nádor kardemlékverseny: 1929/30. I. hely. Eac országos junior törverseny: 1929. I. hely. Magyarország törcsapatbajnoksága: 1933, 1936, 1937, 1938, stb.

Eac kiharásos törversenye: 1933 I. hely. Országos epé válogatóverseny: 1933. I. hely. Országos epé csapatbajnokság: 1933, 1934

Góssy Sándor az 1933 évtől az 1938 avig minden törverseny döntőjében bejutott és a 2-8 helyezeket vészt. — Ugyan ilyen eredményeket ért el az epéversenyeken is. — *Góssy Sándor* az 1933. évben tette fel a vívópályafutására a koronát, amikor megnyerte *Magyarország egyéni epébajnokságát*.

Csapatban többször volt olimpián válogatott. Legutóbb Bécsben és Varsóban. *Góssy Sándor* még nem fejezte be gyönyörű, babérokkal övesett vívópályafutását. Bár most ritkábban vív, de remélhetőleg még gyakran és jó helyen fogunk találkozni nevével. Ebben az évben, főként a sűrűfegyverekben, mindig ott találjuk nevét a döntőkben.

A másik csikszereidai születésű, kitünő vívó *Kőszeghy Attila m. kir. vezérkari százados, néhai Kőszeghy László* csikszereidai m. kir. államiépítészeti hivatali főmérnök fia. Édesanyja *Köllő Amália*, a dírtől ősi lófőszékely család sarja.

Kőszeghy László dallás, athléta természetű, páratlanul vidám kedélyű és nagy sportszeretetőre bizonyára még sokan kegyellett emlékszenek Csikban. Ott nyugszik a csikszereidai Szent Ferenc-rendiek sírholtjában. Szíve még életében összenőtt a székelyek szívével. Ő volt; az, aki Csikszereidában megalapította az első labdarúgó csapatot.

Fia Kőszeghy Attila a szülőktől örökölte tehetségét és törhetetlen akarát. Már kis alreálta korában foglalkozott a testedzéssel és főként a vívással. Egész csomó érmet nyert a különböző iskolaversenyeken.

Ez a nagyobb vívóeredményeit a budapesti Ludovika Akadémián aratta, ahol az 1928, 1929 és az 1930. években, három ízben egymásután, ő volt az Akadémia kardbajnoka és számos más verseny győztese.

Varsóban az 1934. évben az Európa bajnokságban az ötödik, ugyan ebben az évben pedig Bécs város kardvívóbajnoka lett. A hasai versenyeken majdnem minden nagyobb verseny döntőjében ott látjuk. An idén is sikerrel szerepelt a Gymböcs emlékversenyen, melyben a legjobb magyar vívók teljes számmal elláduitak, ötödik lett. — *Kőszeghy Attila* tehetségének teljes kifejlődésében nagy mértékben akadályozta a hadi-akadémián és most a vésérkarnál nagy elfoglaltsága, mely miatt kevés edzést folytathat. Így is számos első osztályú verseny helyezettje és a többszörös magyar bajnoksápat tagja. Csak karddal vív jelenleg harmincnégy éves, nő.

A harmadik egyben legfiatalabb csikszereidai születésű vívó, *Tusnádi Étihs Csaba dr.*

Étihs Csaba huszonnyolc éves, tartalékos huszárszású, asékesfővárosi fogalmazó-gyarkornok, néhai *Étihs Zoltán dr.* volt csikszereidai ügyvéd fia. Tőle kellő előkészítés és edzés esetén még sokat várhatunk. Egyelőre azonban nagy elfoglaltsága miatt nem tud eleget vívni (két nehéz viasza előtt '1). Ősi székely főnemesi (primor) családból származik.

As 1933. évben kezdett karddal versenyezni a Budapesti Egyetemi Athletikai Klub (Eac) színeiben. Második versenyén asztantisztilens rejtaló között be-

került az országos junior verseny döntőjébe. As 1934-1935. években katonai szolgálattal teljesített, majd leszerelése után újból később vette a kardot és az országos junior versenyek döntőjébe állandó résztvevője volt 1936 lg, mikor is megnyerte az Ujpesti Tornaegetlet (Ute) országos II. osztályú versenyét és ezzel bekerült az első osztályba, a legjobb magyar kardvívók sorába. (Hogy mennyire népszerű Magyarországon a kardvívás, arra jellemző, hogy a Svűvetség a versenyeket négy osztályba sorolta. Egy-egy osztály versenyén 50-60 induló van és csak a nyertes jut egyet magasabb osztályba).

Ez az as 1936. év óta tagja a „Eac” elsőosztályú kardcsapatának. As 1936. évben, a Varsóban tartott nemzetközi versenyen a hetedik volt.

As 1937. évben Rómában a főiskolai válogatott csapat tagja. Egyedül ő verte meg Pintoni, a legjobb olasz kardvívót. As 1938. évben a Gymböcs Gyula elsőosztályú válogatott versenyen hetedik, a balatoni versenyen harmadik lett.

As 1937. év óta állandóan tagja a magyar főiskolai válogatott kardcsapatának.

As 1939. év augusztus havában Bécsben a főiskolai világbajnoki versenyeken a *világbajnok magyar kardcsapat tagja és legeredményesebb vívója* volt. Ugyanakkor as egyéni világbajnoki versenyen a negyedik lett. Először Budapesten a válogatott versenyen első volt. Eredményét csak úgy lehet értékelni, ha tudjuk, hogy három éven belül majdnem két és fél évig katonai szolgálattal teljesített, mi okból versenyekre éveken át minden előkészület nélkül vagy igen csekély edzés után állott ki. A bécsi főiskolai világbajnokságon elért kardcsapatvilágbajnokságot Magyarország Kormányosa az általa 1936. évben asztalt, a sportolásban elért kiváló eredményekért adományozható *Toldy Miklós érdeméremmel tüntette ki*.

As 1940 év elején a Budapesten tartott magyar-olasz főiskolai kardcsapatversenyen újból egyedül ő győzte le Pintoni, a világhírű olasz vívót, aki éppen a Rómában szenvedett vereségét akarta kiköszörölni. De sikertelenül Pinton a főiskolai csapat másik három magyar tagját percek alatt lehengerelte. Alacsony termetű, szemüveges, hihetetlenül gyors és tökéletes technikájú vívó.

Jelenleg az országos legjobb kardvívója. Egyetlen hibája, mint általában az olaszoknak, a technika hiánya. Ha az ellenfél elforult és lámpalásas és nincs helyén a sarva, Pintonnal szemben vesztett ügye van, mert ellenállhatatlan lerohanásával teljesen demoralizálja ellenfelét.

Ez a mérkőzésben ellenfele a magyar Dámeter volt, ki észbe nem kapott, máris 5:0-ra győzött Pinton. Palócot 5:2-re, Pestyt 5:1-re szinte percek alatt verte. Szóval 3 tust kapott és 15-öt adott.

Ekkor állott fel a halálos csapdában *Étihs Csaba*. Mindenki újabb lerohanást vár. A római meglepetés azonban megint bekövetkezett. A magasztos *Étihs Csaba* támadással meglepte Pintoni, de az rögtön egyenlített egy szűdletes gyors lerohanással. *Étihs* nem engedte közel magához a párdúcgyorsaságú olaszt, hanem halálos nyugalommal várta az olasz támadását. Kz be is következett. Egy jó tempóba adott körhívás és egy sikeres felszúrás, máris *Étihs* vezetett 3:1-re. A község sugó tpsa kísérte a magyar vívó sikerét, ami Pintoni idegese tette. *Étihs* nyugodt, jó idegeit vívó. A vezetés nem tette könnyelművé, hanem tovább várt. Pinton támadására, ami be is következett. Pinton oldaltámadását védte és röpösítje máris ott koppant az olasz fején. 4:1 *Étihs* javára. Pinton dühösen támad. 4:2 lesz az eredmény. Végül a magyar is megtöckélt egy támadást, ami fényesen sikerül. 5:2-re győz *Étihs*, amivel 8:8 arányú döntetlenné tette a már elvesztettnek hitt magyar-olasz mérkőzést.

A mérkőzés végén *Étihs* ezeket mondta:

„Nagyon tartottam Pintoni, mert tudtam, hogy a római veresége után erősen feni rám a fogát, de elhatároztam, hogyha meghalok a dobogón, akkor is megverem. Nagyon boldog vagyok, hogy másodsor is sikerült a legjobb olaszt megvernem. Még ebben az évben találkosunk, mert május 16-án Páduában a Eac Paduai Egyetem mérkőzésén a paduai egyetem csapatában fog vívni. Arra már nem merek jóslni.”

Mi magja blauk benne! Huj, hu, bajra!

Utban az ég felé.

III.

1. Kedves nevem: János.

Emberről embertársától a név különböztet meg. A nevet az ember nem választhatja meg, mert szülei adják neki. Pedig a név mennyi mindent kifejez, sok értelmet tulajdonítanak ennek. — Hányan halljuk, amint egyiknek másiknak mondják: asztán légy méltó nevedben, szegyeten ne bossz rá, mert tudod mit jelent. A név jelentése mennire ambiciósálja, lelkesül a viselőjét, hogy megfeleljen annak. Hátba még az emberek maguk választásának neveket, ez még indítóbban hatna mutatjukra! Sokszor a név kihat az egyén egész életére, folyton, lépten-nyomon kíséri. Azért az a szálló íge: nomen-omen = minden név egy előjel. Sokan vannak, kik nincsenek megelégedve nevével, ha lehetne, szívesen felcserelelnék.

Mindenki szeret pár szép nevet, melyet jobban szível és kedvel. Különösen ez az emberi természet leginkább kitűnik a gyermekeknél, mikor játsszadosnak a név-választásra kerül. Aszt választják maguknak, amelyet legjobban szeretnek. A kedves a jelentőségesebb nevet többben felvesszük játékból, a szülők pedig komolyan adják gyermekeinknek, mint a kevésbé szép és egyszerűbbet.

Asóban van egy nép, melyet mindenki tisztel s hallgatára minden fej s térd meghajol mennyben, földön és föld alatt, és a nevet másodikkak még nem adták; ont a nevet maga Isten jellelte ki egy Gyermekeket, még születése előtt, ennek a névnek van a legnagyobb jelentése, mely világokat mozgat meg, mely soha meg nem szűnik, emberek soha el nem felejtik, és a legesetebb név rövid, 5 betűből álló név: János.

A név mindent kifejez. Jombert híres francia író sokáig kísértette egy gondolat, szeretne írni egy könyvet, melynek csak egy lapja lenne, s a lapon csak egy mondat lenne s es egy mondatot csak egy szóval kellene kifejezni, mégis értelme lenne. Sokáig töprengött, de nem sikerült. De a hívő kereszténységnek nem kell törnie a fejét, ezt könnyen megteheti, ha csak a szót ojtja ki csupán: János. Es a legkedvesebb szó a világon. Szent Pál 243-szor említi leveleiben. Szent Isten szent Bernardin, Kapistrán szent János ferences hírhirdetők mindenüvé felírják, hangostatják és terjesztik.

E szó: János jelentése: Ölváltó, Megváltó. Rá is szolgált nevére az Isten fia, mert életét szenvedéssel vérrel kezdte s szenvedéssel és vérrel fejezte be. 33 év alatt bővebben jutott osztályrészül neki az öröm, mint az öröm.

E név legyen először ajkunkon. A csövek egykori híres politikus, János Vendel († 1903), egyik parlamenti beszéde után újuttan rogyott össze. Sokára sikerült az orvosoknak öt eszmélőtre téríteni. A magához jött János első szava volt: „dicsérteessék a János Krisztus.” János nevére várt a pokol tornácában az öszöveteségi igaz lelket, Ő utána epedtek a szegények, betegek, öregek, szolgát és hűbösök, mert nekik megváltást hozott, üdvösséget szerzett. János a Megváltó és Üdvöltő kimond totta az övilágot borzadósodott sarkából a átlendítette az ujba, az emberiségnek Ő adott kultúrát, civilizációt. János nevében szálltak harcra a katonák, es edzette meg erájüket s győztek, János nevében vívják csatáit az élet küzdőterén az emberek a diadalt aratnak. János nevével az sjkon szívesebben szenved a beteg, megvigasztaló k az elcsüggedt. Legyen a mi kedvenc nevének nekünk is János, ont ojták ki a leg-többször s legszívesebben, mert es erőt ad, felemel, lelkesít. Meggaltalmas minden vésnyelyben, az ördögöt is csak e névvel győzzük le. Akkor es a név lesz ajkunkon az utolsó is. A híres, nagy katolikus gróf S obergnek mikor az orvos megmondta, hogy az éjfélt es éri meg, „Istennek hála” — mondá s majd a doktor mindkét kezét megörögte s úgy ismételtette: „köszönöm, köszönöm, szívből köszönöm. 1819 december 5-én tiszta, utolsó szavai voltak: „Dicsérteessék a János Krisztus!” Mi is es szent névvel ajkunkon indujunk el az ég felé; egész életünk János dicsőítése legyen!

Kőrösi Lajos.

Dánia.

Amint ismeretes az elmúlt hetekben ismét két északi állam került a viharos események sodrába. Finnország után Norvégia és Dánia is hadszínter lett. Azóta a német had-erők már átlépték Hollandia és Belgium határait is.

Dániát a gazdag paraszti országának szokták nevezni. A dán királyság területe 42.931 négyzetkilométer, melyet Jütland félsziget és számos kisebb-nagyobb sziget képez. Nyugaton az Északi tenger, északon a hadijelentésekből ismert Skagerrak, keleten a Kattegat tengerszoros, a kis és nagy Belt és az Öre Sund moosa határait. Dánia tehát tengerrel van körülveve és csak délen van Németországgal 70 kilométer hosszú szárazföldi határa. Az egész ország enyhén lankás vidék, legmagasabb pontja sem haladja meg a 172 métert. Dánia éghajlata a Golf-áramlat jóvoltából enyhe és csapadékban dus.

Dániának kerekén 3-5 millió lakosa van. Germán eredetűek, vallás szerint ágostai evangélikusok. A királynak is ezt a vallást kell követnie. A dán igen művelt nép, irás-tudatlanjai nincsenek. Már 1814-ben bevezették az általános iskolakötelezettséget és azóta is szorgalmas munka folyik a nép kulturális telemelése érdekében. Dániában ma 4509 elemi iskola, számos közép és felsőiskola és Koppenhágában egy egyetem működik.

Dánia szén- és vaszerényessége megezbatta az ország gazdasági életének irányát és a dánok elsősorban földműveléssel foglalkoznak, míg az ipar háttérbe szorult. Jelentékenyebb ipar csak Koppenhágában (az elővárosokkal együtt lakóinak száma 720 ezer) fejlődött ki, de a legfontosabb szerepet az állattenyésztés játssa. Mintaszerűen kiépített szövetkezeti rendszerük a tejgazdálkodást olyan magas fokra emelte, hogy a dán kivitelben a tejtermékek elsőrendi helyet foglalnak el. Dániának ma több, mint három millió tehene van, tehát majdnem minden lakosra jut egy tehén. Dánia évi tojástermése egymillió darab. A sertéshizlalás szintén igen fejlett, de függ a külföldtől, mert az árpát és kukoricát importálni kell.

A dánok a történelemben nem játszottak mindig olyan alárendelt szerepet, mint manapság. A XII. században a dán királyok hatalma oly nagy volt, hogy a Skandinávia félsziget jórésze és Északnémetország egyes vidékei is Dániához tartoztak. Amikor az északi államok megkötik a kalmári uniót (1387), Dánia tekintélye igen nagy. Az évszázadok viharaiiban azonban a dán királyság mindinkább összezúsgorodik, 1530-ban elterjed az országban a reformáció. Dánia utolsó háborúját 1644-ben viselte Ausztriával szemben és annak elvesztése után nem játszott többé számottevő szerepet a történelem európai színpadán. A világháboruban semleges maradt s a haboru után a Németországtól elvett Schleswig-Holstein területet Dániához csatolták. 1918-ban Island szigetével személyes unióra lépett.

Dánia 1849 óta parlamentáris monarchia. A dán parlament a képviselőházból (Folketing) és szenátusból (Landsting) áll. Előbbinek 149, az utóbbinak 76 tagja van.

Gyergyói élet

A gyulafehérvári Mária-kongregáció és Mailáth püspök.*)

Évek óta kikapcsolódva a nyilvános szereplésből, szokatlan érség fog el a pillanatban. S talán nem is ainek itt, ha nem attól az ítézetől kapom a felhívást beszédtartásra, amelyben engem felejthetetlen emlékek kapcsolnak. Hiszen a gyulafehérvári gimnáziumnál töltöttem a tanári pályám 20 éve, életem legboldogabb szaka. Kollégáim közül, kikből 26 év előtt búcsúztam el, többben vannak ma is szolgálásban, élőkön az én nagyra-becsült igazgatóutódommal, akik a lélekművelés régi, kipróbált eszközeivel ugarolnak, vetnek boronálnak tovább a régi kedvvel a meg-megújuló önfeláldozással. Az akkori ifjúságból sokat kért áldosatul a világháború; sokkal többet, mint más iskoláktól. Azokból pedig, a kikkel elsőtől 46 évvel ezelőtem a tanítást a régi falak között, ma talán csak én vagyok; a többiek már túl vannak, vagy közelednek az örök partok felé. Ez maradtam emlékeztetőnek egyedül, mint Mikos Kelemen annak idején a bujdosók közül nagy törökországbán.

Ezen intézet tanárainak kérdése elől nem lehetett kitérnem, nem főleg azért, mert a beszéd tárgya is megjelöltetett egy olyan témában, ami a mai ünneppel szorosan összefügg s amelynek már akkor, mikor mint his diákok a nagy Imets János atyám örökönyel között Csiksomlyón felvett a Mária-társulatba, tehát 68 évvel ezelőt, lettem boldog hordozója; később itt Fehérvárt magvélője, csemetekert gondosója.

Es a téma a Mária-kongregáció s a kongregációban rejző gondolat es erő. Szívem vígasztalással és bízakodással telik meg, valahányszor rá gondolok.

Mert mi is a kongregáció? Ifjúsági egyesület, mely a művelt ifjút, Mariát állítva eleje eszményképül, a maga romlatlanságában igyekszik megtartani a jövőendő számára, az egyház és a keresztény társadalom támaszául!

A XVI-ik század sudította a kereszténységre azt a nagy vallásforradalmat, mely egész nemzeteket szaktolt le az egyház testéről. Vallási harc, gyűlölet, gyújtogatás, vérbosszú állította egymással szembe a keresztény családokat. A vallásújítók elhittették a néppel és az ifjúsággal, hogy szabadságot nem lehetni; hogy a szent oltárban Krisztus valóságos teste és vere nincs jelen; hogy felesleges minden jó cselekedet: alázatossá, bűni, emegtagadás, ima s holtakért; hogy romlott természetünk képtelen bármilyen jóra.

Ilyen tanok óreit gyümölcseként, mint perlagon a dudva, labrakapott a felöltöknél a vallásköszöny, armány, önérte, csalás s a házaságtörés szörnyű vétké; az ifjúság között a léhaság, a könnyelmű ledér élet, korhelykedés, dac a családban az apával szemben, fiyamó nyelgesség az iskolában a professzorok iránt. Megromován az egyéni és a családi erkölcsök, összeomlás előtt állott az egész keresztény társadalmi rend. De a mindent megújító isteni kéz egy nem várt pillanatban megmentőül életre hívja a jessuita rendet s e renddel a Mária-kongregációkat, rájuk bízva a gályák evezőrudjait az órványó forgatásban. Frontarcosok költettek az egyháziak mellé a világtakból, akiket szikolák padjából toboroztak össze s a kongregációkban kepestek rohamostagokká a jessuita atyák.

Az ő iskolákban alakultak meg 1670 körül az első kongregációk s gyorsan terjednek el mindenütt: Itáliától Angliáig, Oroszországtól Portugáliáig. — A magyarországiak közül a gyulafehérvári az első; 1687-ben létesül, tehát az idén 350 éves. A felbundu az kezdésben azokra volt, hogy nemcsak tanulók, de felnőtt férfiak; nemcsak polgár- és jobbágyvidékek, de nemesi és fejedelmi sarjak is versenyesen avattatták fel magukat a kongregációk tagjaival. Magyar király, német tudós, francia marsal, spanyol grand egyaránt vallotta büszkén: Mária leventeje vagyok! S mivel a Mária-tisztelet es a Mária-követés volt a kongregáció célja a egyben jellemfejtésű eszköze, vallásunk eme legfenségecs és leghatékonyabb eszményképének: Máriaának anyai oltalma, kegyelemduz pártfogása mellett, felszabad leforgása alatt, a kongregációkhoz át megújult a föld színe. Új nemesedék váltotta fel a régit. A kongregációkól kerülték ki a hajlékony satók, engedelmien gyermekek, a szűzes, erőteljű dussadó fiatalok, a tisztá eletei családapák, a felelős gondolkodású jellemek, a bátor hívások, valamint a trónok ospiapal: az áldozatkészs államferfiak és a győztes hadvezérek. — Komoly történetírők szerint, hogy Magyarországi felszabadult a masfelelszázados túrók jarom alól, az jórészt a kongregációk el nem túró érdeme, mert kongregánisták voltak kivétel nélkül a törökverő Koháryak, Pallfyak, Sasvojai Jenők, Lotharingiai Károlyok és a Szobleszkyek.

Igen, a kongregáció a Mária tisztelete és követése által igyekszik megreformálni az ifjúságot, melynél az a baj, hogy gyenge, ingatag az akarat, mint a nádszál. Nem is csoda! Hiszen az eredeti bűn megbontotta az emberben a lélek es a test köztli egyensúlyt. Bennünk örökös harcok, ellenmondások férezte, mltha csak két elenséges én küzdene bennünk egymással. Egyikkéi szeretetnek jök lenni: becsületesség, istenfélők, tiszták, önmegtagadók; de a másik énünk, az ösztönös, csábítólag hajszol a hitköszöny, özszt, család, kártevés, tohsódás, bűnös szeretkezés felé. Tisztán látjuk a rosszat, de nincs erőnk küzdeni ellene, mert a test szenvedélye legyőri bennünk az akaratot. É ő ellenmondás minden ember. Ezt a pogány költő így fejezte ki: Vidua mellora

proboque, deteriora sequor (látom a jót, helyesiem le és megis a rosszat követem); Goethe Faustja pedig: Két lélek él az én szívemben, egyik a mártírtól elválna szívesen; az egyik hő érséki vágygal a föld rögébe kőt le laccal; a másik olthatatlan vágyat érem — repülni a nagy ösök szellemébe, De legtalálósban Szent Pál fejezte ki a maga erőteljes realizmusával ezt az örökös harcba álló kettős ént: Más törvényt érnek elmémben, mást taglaimban.

A kongregáció, mikor Mariát állítja ideálul, követendő eszményképül az ifju elé, a felsőbb és alsóbb erők megbomlott egyensúlyát akarja visszaállítani, a testi és a lélek köztli összehangot helyrehozni. Minden ifjúból szilárd, férfi jellemet akar formálni, meg nem ingathatót tettekben és elvekben; olyat, akit Haradus így magasztal: Si fractus illabatur orbis, impavidum ferociter ruinas (ha összedül is a világ, az igaz a romok között is állni fog rendületlenül).

A kongregáció célja és feladata tehát: biztosítani az éssz uralmát az akarat, az akarat uralmát a test felett. Ez az igaz, esent parancsuralom, a valódi krisztusi diktátura! Es nem a Hitleré, mely a germán faj felsőbbrendűségének fanatizmusával csak új világegyetést késsit elő; es nem a Szatáné, mely sz anyagistenlésszel, a javak egyenlő elosztásának csábító, esztelen jelszavával törekszik bolszevita világuralomra. A mi jelszavunk nem fajistenítés, nem anyagimádás! A mi jelszavunk: lelki egyensúly, társadalmi béke, egyetértés, szeretet a népek között! Mindenki legyen első sorban a saját vágyainak, indulatának diktátora, esután álljon valamennyiünk felett, mint istelem és buszítás. Mária-nak óvó, intó, bátorító, de mindenkor áldó édesanyai tekintete. Es nagyobb hívóerő a lelkekre, mint minden rendőrpáncs, mint a büntető törvénykönyvek és a bíróségek. A Mária-kultussal egyidő lehet, mint példár a magyar nép eszeréves története, megújítani a föld esztét s megalapítani az egyetlen tartós világuralmat: a lelkek birodalmát, amelyben ha nem is szűnik meg a szegénység, a kenyérgond, de nem lesz farkascorda ösntön, faji gőg, gyűlölet, hogy egyik ember a másik szálából lüsse ki a falatot. Ebben a birodalomban vámszerempők, országs- és nyelvhatárok helyett megértés, béke a mindennapi csodás kenyérszaporítás, mert ott fognak függni Mózes-kőtől felett az irgalmasság testi-lelki eszekerdedtelnek örök törvényei.

Hitler 12 év elatt terelte parancsuraima alá a 70 millió népet; a szovjet diktátorok 20 év óta szuhogtatják 150 millió ember felett az állatszelídítő esztort. Mert ne alakulhatna meg akkor beáítható időn belül: Krisztus jogára alatti a szeretet egyetlen nagy törvényével az az egyetemes esent szövetség, lelki világbirodalom, melynek alkotmányát, alaptörvényeit pár év előtt (1936), Krisztus királyságának proklamálásakor ragyogó államferfiul bölcsességgel állította össze Szent-atyánk, a keresztény szászadok legnagyobb pápája?!

Es isteni tervnek két providenciális eszköze: a katoikus akció és a kongregációk. Ha minden hívő intelligens katoikusban és kongregánistában lesz elegendő erő, elszántság, fejelet, — dacára a pokol minden erőfeszítésének, mely földrengéseszerűleg fenyeget különösen kelet felől, — el fog jönni a pünkösd! nagy beteljesülés. Es ugyan nem érem meg ezt a látóki időt, de megértitek ti, kedves ifjak! Csak bízalom, kitartás, türelem!

A megpróbáltatások két rettenetű perlodusát szenvedte at az egyház. Az első volt a katakombák kora, a 300 évig tartó veres üldözés; a második a népvándorlás fergetege. A harmadik megpróbáltatás, mely az istent és a trónokat döntő kommunizmussal indult meg, ma van jesszi előnyomlásban. Gyilkos kezével a nagy orosz birodalom a noptól elrabolta az istenbítet, elvette az egyesektől a vagyont, a családoktól pedig a legszentebbet: a házi tühelyt, a bölcsőt és a gyermeket. De ha a Gondviselés tudott küldeni az egyháznak szabadditól egy Nagy Konstantint, később egy Nagy Károlyt, esenüül hiszem és hirdetem, hogy a mai apokaliptikus idők borsalmait sem engedi a kétségbeesésig fokozódni; elküldi a szabaddit, ha nem az első, de minden bizonynyal egy második, vagy harmadik Mussoliniban. Az időnek es a telje is elérkenik feltétlenül; s akik akkor életben lesznek, állaluják világkörüben sengetik majd Szent Ambrussal: Te benned bíztunk Uram, soha meg nem eszgyenülünk!

A gyulafehérvári Mária-kongregáció sok viszontagságon ment át; többször megsűnt, majd ismét felújult. Mikor 40 évvel ezelőt kónénk jött jubiláns főpásztorunk, az volt első szava a vallásánarhoz: Van-e kongregáció? Nincs, de less, — felelte a kérdésent. A szót tett követte. A következő iskolai év elején a felső osztályosokból 58 ifjut vettem fel a kongregáció jelöltjei kösbe. S azóta ez a kongregáció él es virágzik. Hogy mit jelentett s jelent ma is az iskola életében, az egy külön beszéd tárgya. Róvid jellemzésül csak megismétlem esnt, amit annak idején mondtam volt egy iskolaiotgató tanferfiának, aki kétségbe vonta a kongregációnak különösebb hatását az ifjúságra; s ő: ugy nyilatkozott, hogy dacára Mailáth püspök sok faradorásának, a fehérvári diákok is csak olyanok, mint a többiek. Mire a meggyőződés erejével ezt feleltem: Mondhatnak bármít a fehérvári ifjakról; mondhatják azt is, hogy rosszak, de másoknál jobbak, esnt a leghatározottabban állítom.

Es most feltessem a kérdést: Igazat mondtam-e? Láss-e köztetek csak egy is, aki viselkedésével meghasudtoljon; akadáhat-e egy is kösületek, aki ellenkező élettel esomorítaná meg salvét annak az őis atyának, aki

ROVATVEZÉTO: CSIBY LAJOS.

távol innen, ma első sorban az ő fehérvári fiaira gondol, kiket lelkileg Krisztusban újra nemzett; és aki igaz mestere, étető lelke, egyszóval: mindene volt esnek a kongregációnak, — sokkal inkább, mint én, az egykori prézes, vagy prézes utódom.

Esnt meg is mondtam mindent, ami Mailáth püspöknek a fehérvári kongregációnhoz való viszonyát illeti. Es azonban csak egyetlen eszevonás, a leggyeserűbb rajta némlig, erőt, színt kapjanak, felújított pár kös-smert dolgot a jubiláns főpásztor életéből.

Volt idő, mikor befolyásával tankerületi főigazgatókat emelt es buktatott; mikor egyszerre 5 püspöki eséket töltesett be, köntük a székesfehérvári a halhatatlan Prohászka Ottokárral; kétszer volt kesében a kalocsai érseki esék. De tettvágát nem érdekelte a hierarkiai rangfokozat, a politika és diplomácia mikor. Két do:og isgatta lelkét a fessitette idegenállat: es egyház érdekeinek szolgálatá es a lelkek üdve; s ebben is mindenek felett a legszobb, de nem a legkönnyebb foglalkozás: a deákpásztoráció. Ha meghallotta erdeilyi közéleti nagyságokról, hogy évtizedek óta nem gyóntak, beteg ágyakon lepte meg s nem mosdult onnan addig, mig fel nem oldotta es szent kenettel el nem látta őket. A híres függetlenségi pártvezér, a székesly rabonbánt; Ugron Gábort állítólag egy véletlen vasuti együttütés alkalmával a sárt földke csendjében indította komoly bűbánatra.

As is tudott dolog, hogy Erdélynek többi kongregációi a flu- es leányiskolákban, a felöltöknél es iskolák kivül, mind mind az ő buszításaira, anyagi es szellemi támogatása mellett létesültek. A budapesti központi kongregáció otthon: a Damjanich-uccal híres Regnum Marianum soha fel nem öpül, kitűnő ifjúsági lapja: a Zászlónk el nem éri virágzásának fénykorát, ha nincs Mailáth püspök.

Igen, Mailáth püspök, mikor a lelkek mentéséről volt szó, mindig es mindenütt jól éreinte magát; de csakis ekkor. Mégis fehérvári diákkal között volt a legboldogabb, kiket — feledve egyéb dolgait, a nagy összeköttetések, a rokon kapcsokat, a fejedelmi kegyet — valósággal a keblén nevelt. Érték stettett hana bárhonnan székhelyére, még a nagy elhivatásokból is. Igen, értetek, kedves ifjak! Nettek volt atyátok, testvéretek, barátotok, bántódo, kacagó játasótársatok kesdettől végig.

De minek mondjam mindent! TI magatok vagytok élő tanul ennek, ti nagyobbak, a negyedik osztálytól felfelé. Veletek együtt ismételhetem meg tehát, hogy Mailáth püspök volt a fehérvári kongregációk étető lelke, mindene. Es az ő isten előtti örök érdeme; es mellett egyebekre ne is történjék ma emlékezés: es mellett minden egyebek valóban eltörpülnek.

De, amikor ünnepltek esnt a jó atyát, hullasztok pár könnyecseppet amitt, hogy ő nem lehet kösületek. Oh, mennyire szerette őreg, jó atyátok az őszinte, igaz könnyeket! Pedig maga nem volt elérzékenyülő természet. Csak kétszer lattam könnyezni 40 év alatt. É.őször, mikor édesanyjának a keresztény matrónának példaképének sírjától jött hana s én mint akkori referens az első igazgatótanácsul ülésen a státus résnévétét tolmácsoltam; másodsor, amikor két év előtt képalánban papokat esentelt s a szenteleái imádságok hangos olvasásakor látása el-elakadt, esempillát meg-meg reszentek a éles öntudatában éreinte könnyesűt fislkel erőinek kösül összeroppanását.

As édesanya elvezetése volt életének első tragikuma, a második es, a halál gondolatánál is sujtóbb tudat, hogy nem emelheti karját többé abszolúcióra s hogy nincs már biztonságban ujjal köst az áldostató kezey. Zudulhatott-e fejére ennél végtetesebb csapás?! De nagy lelke mindent elvisel.

Forduljunk feléje, es megtört atyai szív felé a mai, ritka jubilumi ünnepon a hála könnyelvel, imádkosó lelkünk d-lejes, gyógyító áramával, hogy még betegon is sozá áldbassa népét; sokáig könyöröggesse le drága, küsködő egyhásmegyénkre a Gondviselés irgalmát es vígasztaló kegyét!

Dr. Fajér Gerő.

A csipke fátyol...

Az Operenolán tul, messze-messze,
Hol mindig nappal van nines este,
Fény, kábitó illat terül a tájra,
Harmat a fűben, drágakővé válna.
Van egy erdő, nyíló virág a fákon,
S az egyiken egy esodás tündéri fátyol.
Ki e fátylon csak egyszer áltak tekint,
Virágba boruló ifju less megint.

En már egyszer a kezemben fogtam,
S amit szépet edd' megálmodtam
Mint valóra vált. Aztán szerte fesslott,
Mint a nyári felhő éppen egy elosslott.
A fátyol újra visszazsált a fára,
Üres lett a szívem, nem maradt vágya.
Csalóka déllibb ez a csipke fátyol,
Lekacsogott: „Böhö miért nem vigyázol?”

„Tanuld meg engem csak megfogni lehet,
De megtartani, arra nines eset.
Hiszen én vagyok a világ vándora,
En eszök vagyok, es, nem leszek soha.”
S amíg köröttem mindent eltakar a dér,
A esoda csipke fátyol im így beszélt:
„En a változatosságot szeretem,
Mert engem úgy hinak, hogy — Szeretem.”

Balácsyné Haas Olga.

*) A gyulafehérvári Mária-kongregáció 350 éves és Mailáth püspök 40. éves főpásztori jubileumán, 1937 V. 2-án, mondotta el eszere a gimnázium tornacsarnokában.

A beteg Malláth püspökhöz. *)

Esedék negyven évvel jött közeink a
Lelkek pártorál, mint Messias,
Savak nébét közeink, orvosok,
Szárítva könnyeket; mint senki más.

Oltár a gyóntatószék rabjaként
Lástól győztesen dolgozik napestig;
A fatévek észrevételül
Fején a fűrtöket fehérre festik,
Ma?... Népe hiába verődik össze,
Vig processiókba nem tömörül,
Mert nincs, kit negyven év után a vállán
Hosszával hordóhasson körül.

A béke rósealánót fűste folyton,
Büntől szabadított kiment, nagyot;
Szent türelemmel kísérti az élet
Nagy asztalához koldust, gazdagot.

Es imo, most még sem lehet kösöttünk,
Távoll zordon messzeség a gát
S a lassu eszevedés, mi stárú köddel
Ül meg bus redészött homlokát.

Igy van az! Ki szívét elosztogatja,
Messiasok örök sorsára jut,
Hordozhatja hátán, öregen
Vérző fején a tövis koszorút.

S mi ma mégis ünnepeünk, oh Atyánk,
Síró szentasszonyok módjára téged.
Eget ostromló imánk áttört
Est a boros irdatlan messzeséget.

Könnysárványunk a felhőkön át
Édes mosollyal hajlik lábaidhoz,
Ezen juttat hozzád a nép szíve
Tödeumot, himnusz, mindent, amit hos.

Igy nem örömtelen e nap,
Vigágunk új erőre kap,
Mert a végtelen trón át,
Hol nincs sorompó, vámbatár,

Hol az érzelmek szárnyain
Lelkeknek múltól járnak,
Ölelkeve pártorál a nyáj
Mégis csak egymásra találunk;
S szentek egysége hitében,
Szférák zenéje ihletében,
A dalos gyermekszívek, ajkak
Atyjakkal együtt jubilálnak,
Tapadva érvigvedőn ahoz,
Kire az ég Áldást harmatoz.

Fejér Gerő.

*) Felolvasta szerző 1937. V. 2-án a gyulafehérvári fő-
gimnázium tornacsarnokában, a gimnáziumi Máriakongregáció
350 éves és Malláth püspök 40 éves főpásztori jubileumán.

A tótok

iamét mozgolódnak. Hihetetlen gyűlöletet kezdnek a Szlo-
vákiában élő magyarok ellen és elképesztő az az izgatás,
amelyet folytatnak a hivatalos Magyarországgal szemben.

Alig lehet elhinni mindazt, amit megenged magának
a világnak ez a legistállóbb állama. Honnan veszi a bátorsá-
got mindahoz, amit elkövet Európa közepében. És éppen
ezekben az időkben.

Anyi keserűség gyümölk össze ezekben a megzava-
rott időkben. Eltejejtődik, összeomlik az egész mult. El-
tejejtődik az is, hogy a tótok a magyarsággal való ezer-
esztendő együttélésben milyen békés, nagyzerű testvéries-
ségben megérték egymás mellett. A magyar katolicizmus a
tannja annak, hogy a tótoknak semmi okuk nincsen meg-
ugatni azt a multat, amely velük szemben olyan urri gavalé-
riával viselkedett.

És ennek ellenére tájétkzik a düh az ősi Nyitratól vég-
ig mindenütt, ahol tótok élnek, Krisztus evangéliuma gyűlö-
letté változott a tót papok szájában és az izgatás olyan
méreteket öltött, hogy abba most már hivatalosan is bele
kellett szólni.

Szüllő Géza dr. a feledeházban napirend előtt szóvátette
a szlovákiai magyarság helyzetét. Hosszu politikai pályafu-
tásom alatt - ugymond - mindig a nemzetiségiek közti
jóviszony ápolásán fáradoztam. Mikor 1938-ban visszaka-
ptuk a Felvidéket, szomszédunk lett egy új állam, az új
független Szlovákia. A magyar állam igyekezett a legkorrek-
tebb módon fenntartani a jó szomszédai viszonyt az új állam-
mal. Sajnos, a törekvés elég egyoldalú volt. Nem szabad a
tapintatosságnak sokáig egyoldalúnak maradni, mert abból
esetleg gyávaságot is feltételezhetnek azok, akik nem értik.
Kénytelen vagyok a nyilvánosság elé hozni az olyan dolgo-
kat, amelyeket eddig csak a külügyi bizottságban mondtam el.

Szlovákia - folytatta Szüllő - a német birod-
alom véduokéga alatt áll, amellyel mi baráti viszonyban
vagyunk. Szükségesnek látom a közvéleményt tájékoztatni
a Szlovákiaiban történt magyarellenes akciókról és napirendre
tűzni ezt a kérdést, hogy tudjuk, milyen álláspontot foglal
el a kormány.

Szüllő ezután felsorolta a Szlovákiaiban hivatalos tá-
mogattással megrendezett tüntetéseket, amelyek során a po-
zsonyi magyar követség ablakait bezúrták. Nyitrán pedig
röpiratokat osztogattak, amelyek a magyargyalás mellett
magyar területeket követeltek egészen Miskolcig.

Szüllő le is tett egy ilyen röpiratot a Ház asztalára.
majd így folytatta:

Szlovák hivatalos körök támogatásával igyekeztek
megbontani a jó viszonyt a magyarság és németek között.
Ezzel szemben tudomásom van arról, hogy a madridi szlo-
vák ügyv. vő, aki a német véduokéga alatt álló államot kép-
viseli, tárgyalásokat folytat az ottani cseh-szlovák követtel.
Egyes izgatók már annyira mennek, hogy bizonyos német,
a nyugati háborúval kapcsolatos csapatmozdulatokat úgy
tüntetnek fel, mintha Magyarországtól akarnák elvenni a
bécsi döntés által neki ítélte területeket.

A türelem mellett szükséges az önzertes és bátor
tollpás is. Nem engedhetjük guny tárgyává tenni azokat a
szempontokat, amelyek számunkra szentek.

Csáky István gróf külügyminiszter a következő szav-
akkal válaszolt:

Leszögezem, hogy Magyarország volt az első állam,
amely elismerte az új szlovák köztársaságot. Meghiszereültük
békés politikát folytatni Szlovákia irányában és helyreállítani

a két nemzet közti jó viszonyt, amelyben évszázadokon ke-
resztül élt. Sok keserűséget és még több csalódást okozott
a magyar kormány, hogy baráti jobbra nem talált meg-
felelő viszonyra. Sőt, a Szlovákok egy része, igaz, hogy
csak egy része, igyekezett rosszakaratu rágalmaikkal alááni
ezt a viszonyt. A béke és nyugalom kedvéért sok minden
felett szemet hunytunk, mert nem egyes mai vezetők takti-
káját nézzük, hanem a baráti nemzetet. Higyjük meg, hogy
a kormány nem elégedett meg azzal, hogy tényeket tudó-
mással vegyen. De abban az igen nehéz politikai helyzetben,
amelyben egész Európa szynylődik, kettőzött ünuralomra van
szükség. Ezért engedjük meg, hogy a magyar-szlovák vi-
szony teljes és részletes ismertetésétől eltekintsek. Tudat-
ban vagyunk azonban annak, hogy létezik egy felső határ,
amellyel a pohár megtelik és akkor megfelelő módon utasít-
juk vissza azt a viselkedést, amely mellett ma vállvonogatva
haladunk el. Türelmünk akkor ér véget, ha a magyar állam
méltóságát komoly sérelem éri, vagy egészen hivatalos szlo-
vák személyiségek a német birodalmat ellenünk akarják ki-
jártazani. Mi azonban teljesen meghizunk Németország bará-
tságában, amely birodalommal régi baráti viszonyban élünk.
Reméllem, hogy a szlovák hivatalos vezetők nem tévesztik
szem elől a végső határt.

A magyar kormány - fejezte be a külügyminisz-
ter - akkor oseelekezik, mikor hasznosnak látja s nem akkor,
mikor provokálni szeretné. A kormány továbbra is a türe-
lem és béke politikáját kívánja folytatni szlovák szomszéd-
jával szemben.

KÜLÖNFÉLÉK.

Pünkösöd.

A csiki katolikus székegyháza nagy ünnepe. A csikisomlyói
Mária lábanál összesereglik évenként az élő hitnek ezen ünne-
pén a katolikus székegyház, hogy hálat adjon Istenének. Tíz-
ezres tömegeket mozdit meg a tizes nyelvek ünnepe, amely
a katolikus székegyház lelkeinek a legmélyéig eresztette gyö-
kerét, amely hagyományban, ősiségében a legszentebb érté-
ket képezi. A somlyói pünkösdi busu ez a hatalmas mozgató
rugó és összefogó kepecs minden évben megmozditja a lelkek
óriási tömeget és megfűrészi a hitnek felsemélő, nagyzerű
tanításában. - Beesülünk meg ragaszkodjunk kitartó szer-
rettel ehez a székegyházi ünnephez. Nem minden né-
pek adatott meg az a nagy erő, amely a csiki
pünkösdi mélyén lakozik. Vállasos meggyőződésével, a Szent-
lélek által megáldott hittel higgyünk abban, hogy minden
földi hatalomnál csodálatosabb az az életerő, amely a hitnek
forrásából busog föl. Ezért szerezünk a csiki pünkösdi, sze-
rezzük azt a csodálatos ékeskedő szép Szűz Máriát, amely az
édes szárnyán ilyenkor eljut minden csiki székegyház felé és
idehozza a világ minden tájáról a kétfagu templom tövébe,
hitet tenni.

Hollandia - Belgium. Május 10-én haj-
nalban, Nemtorezág hadiállapotba lépett Hollandi-
ával és Belgiummal. A német csapatok megrohan-
ták ezt a két semleges államot s ezzel a uagyhá-
boru új fázisba lépett. A megtámadott semleges
államok mindenütt felvették a harcot a német csa-
patokkal. - Az új háborus államok közti Hollan-
dia lakossága 8 és fél millió (1935-ben) gyarmati
lakossága 61 millió. Belgium lakossága 8 millió 300
ezer (1934-ben), gyarmati lakossága 12 millió.

Uj orvosi rendelő nyit városunkban.
Dr. Fejér Manó (Emanue) császenmarióni orvos, aki
fogászati rendelőjével városunkban már két éve műkö-
dik, Csikszerecsény költözött es fogászati rend-
ője mellett orvosi rendelőt is nyitott június 11-én S. f. u. c. l. M. re
(V. r. u. c. c.) 21. sz. alatt, Sz. C. v. h. István házában meg-
kezdte. Rndel délelőtt 9-1 és d. u. 4-7 óraig.

Vadházaságban élők jelentése és összevete-
tése. A belügyminiszter április 16-i rendelete értelmében a
Prefektúra felelőstől a polgármestertől hivatalos elők, hogy a
városok területén lakó vadházaságban élők összeírása
iránt a házaságok együttes megkötése június 1-10 között
lesz kitűzve. A koncentrált, akik legyerygyakorlatot telje-
sítettek, a házaságoktól idejére szabadságot kaptak. Felhiva-
nak tehát a város területén összes vadházaságban élők, hogy a
városokhoz anyakönyvi hivatalában összes irataikkal jelenje-
nek meg. A kiknek irataik hivatalosak, azoknak hivatalból szer-
zik azokat be. A házaság megkötése minden taxától mentes.
A polgári esküvőket május hónapban fogják megkötni, junius
előjén pedig az egyházi esküvők együttes megkötésére kerül
sor. melyen a vm. Prefektúra és az orthodox társadalmi
egyesületek elnököje levnek a násznagyok. E tárgyban az
egyek egyházi felekezeteit felszólították, hogy azokat a vad-
házaságokat, akikről tudomásuk van, a polgármestertől hiva-
talhoz jelentsek be. Felhivatnak tehát mindazok, akik akár
anyagi, akár más okokból házaságot nem kötöttek, feltétlenül
jelentkezzenek a kitűzött időben, mert hadisegélyt is csak
azok kapnak, akik megvannak esküdvé.

Nagyfontosságú kérdésekről tanácsokstak a bel-
ügyminiszterrel a magyar parlamentnél csoport képviselői.
Gróf Bánffy Miklós, dr. Szász Pál, dr. Gyárfás Elemér, gróf
Teleki Ádám és dr. Mikó Imre kihallgatáson jelentek meg
Gheorghesanu Mihai belügyminiszternél. A több, mint egy
órát tartó kihallgatáson le tárgyalták a magyarság azon idő-
szerű kérdéseit, amelyek a belügyi tároshoz tartoznak. A Nép-
közösség működésével kapcsolatban a belügyminiszter rendu-
leletet adott ki, hogy a népközösségek iródak jogi tá-
nácsadónak működését ne zavarják. Ami az összejövetelek tartását illeti,
a belügyminiszter elrendelte, hogy a történelmi egyházak
alkalmas szerveinek adminisztratív jellegű ülésel megtart-
hatók.

Megbeszéléseket folytattak Bukarestben az új
Front törvénnyel kapcsolatos teendők ügyében a magyar-
ságot vezető Min. Már megirtuk, a parlamentnél csoport és a
Front tanácsosok Kolozvárt május elsőjén közös értekezletet
tartottak az új Front-törvénnyel kapcsolatos teendők ügyében.
Az értekezlet megbeszéléséből gr. Bánffy Miklós, dr. Szász Pál,
dr. Gyárfás Elemér, gr. Teleki Ádám és dr. Mikó Imre május
2-án, 3-án és 4-én sorozatos megbeszéléseket tartottak dr.
Moldovan Victorral, a Front vezértilkárával és dr. Bilviu
Dragomir kisebbségi miniszterrel, a május elsőjén értekezleten
hozott határozatok szellemében. A megbeszéléseket rövid időn
belül folytatni fogják.

Május 10-től drágább lesz a külföldre szóló posta-
küldemények díja. A posta vezérigazgatóság hivatalos köz-
leményben hozta a közönség tudomására, hogy az arany frank
egyenértékét május 10-től kezdve 75 leiben állapította meg.
Enek következtében a külföldi postal díjazásba jelentősen
módosult. Május 10-től egyszerű levél 20 grammig Török-
országba és Jugoszláviába 12 lei, a többi országokba 15 lei.
Külső vagy illusztrált levelezőlap 8, illetve 10 lei, névjegy-
kártya 3, illetve 4 lei, üzleti nyomtatványok, körlevelek 50
grammonként 3, illetve 4 lei, legkisebb illeték 4, illetve 8 lei.
Ajánlati díj 12, illetve 16 lei, express díj mindkét csoportban
82 lei.

Uj rádió szaküzletemben
elvállalok bármilyen javítást.
Akármilyen típusu és bárkítól
vett rádiókat leggyorsabban
javítok.
Uj, nagy teljesítményű akkumulátorföltő
berendezéssel
töltést leggyorsabban végzek.
Mindna akkumulátort anonnal
töltésre kapcsolok.
Rádió Vécsey
Merourea-Ciuc, Str. I. C. Bratianu 48
es Uri Kassino épületében, a régi üzlettel
szemben.

Bövid hírek. A Vatikán minden befolyását latba
veti, hogy Olaszország továbbra is megtartsa nem háviselő
magatartását. - A jugoszláv közvéleményben nagy nyugta-
lanságot okozott a földközi tengeri közli ktns lehetősége. -
Roosevelt, az Amerikai Egyesült Államok elnöke megszaktotta
üdülési szabadságát, miután Európa most het. helyzetét maga
is nagyon nyugtalanítósnak látja. - Lloyd George, Angliának
a mult világháboru alatti miniszterelnöke hevesen támadja a
mostant angol kormányt norvégial balsikere miatt. - Kolt
norvég külügyminiszter nyilatkozott arról, hogy a Norvégia
északi részében álló norvég hadserők közeán állanak a további
előállítás folytatására. - A német hadijelentések a ról szá-
molnak be, hogy a német hadserők minden vonalon győzel-
mesen haladnak előre. Mult kedden tartotta meg Chamberlain
angol miniszterelnök elsőházi nagy beszédét. Bejelentette a
deüörvegi visszavonulást, de tagadta, hogy ennek méretel
összehasonlítható lenne a mult világháboru gallipoli ver-
ségével. Hugsúlyozta, hogy nem látja olyan sorokba a dol-
gokat, mint anogyan egyesek elalozták a norvégiai eredmé-
nyeket. Felszólította az angol népet, őrizze meg nyugalmat
és a végső győzelembe vett rendíthetetlen hitet.

Beiktattak a NUA orokmegei tanácsát. A Nem-
zeti Ujjászülletés Arcvonalanak csikmegei talácsát most ik-
tatták be. A beiktatáson, mely istentisztelettel kezdődött, a
kormány képviselőiben megjelent Drimba Iosif ezredes-pre-
fektus, Hamza Ioan a NUA tagzasi elnök, továbbá Vasu
Sándor dr. ügyvéd (me. ögazdasági csoport), Bárbat Octavian
(par és kereskedelem), Anastas u Teodor, gyerygyosentimklos
polgármester (szellemi foglalkozásuk csoportja), megyei utca-
és Diaconescu gyerygyosomfalvi all. igazgató-tanító, a
csikmegei nemzet gárda parancsnoka, Drimba Iosif ezredes-
megyefőtök, Hamza elnök, Diaconescu gárdaparancsnok es
Spiru Tudor államgimnázium igazgató rövid beszédek keret-
ében ismertették a NUA tanácsadó szervezetének a szerepét s
erőteljes és egyéges munkára hivatkal mindenkit.

Coroia Comercioantilor din Merourea-Ciuc va tuc
a tuzarea generala anuála a 41-a la ziua de 26 Mai a e. ar
la caz ca adunarea nu va fi in numar. In ziua de 2 iunie a. e.
la orele 16 in localita Coroia, cu urmasoarea orandea de z.
1. Dus-huzarea adunari prin Preşedintele Raportului Sordatului.
3. Ra. otul comunal de Control. 4. Intocmirea bugetului
pe anul 1940. 5. Propuneri (Ele se vor lua in Directiua lu
soris cu 5 zile înainte de adunare). Directiunea.

A csikszerecsényi Kereskedői Kör folyó évi május
hó 26-án, határozatképtelenség esetén folyó évi június hó 2-án
16 órakor tartja 41. évi rendes közgyűlést a Kör. Lejyisze-
ben a következő tárgysorozatval: 1. Elnöki megnyit. 2. Tiszta
jelentés. 3. Számvetéselő bizottság jelentése es a felmennyi
megadása. 4. Az 1940 évi költségvetés megállapítása. 5. Inti-
ványok (Ezek 5 nappal a közgyűlés előtt irasban benyújtandók
az igazgatósághoz). Az igazgatóság.

Ejegyzes. Bajtó Kató (Nagykanizs) es D.
Csedő B. a (Campina) jegyeznek.

Halálozas. Murcsiek Vencse-né saüi. Fülöp
Jullanna, folyó évi május hó 8-án, 29 éves korában
birtoson megnai Gyimesbükkön. Temetése folyó hó 10-én
vot igen nagy részvet mellett.

A volt Zsögöd közveg tulajdonst képező uthelyek
es csapatok, folyó hó 13-án deléltől nyilvános
arverés utján eladatnak. - Az arverés a zsögödi
volt községházban lesz megtartva.

Épületes belsőseg elado I. G. Duca 146.
Ugyanott lehet értekezni. 1-2

14 évet betöltött, legalább 2 gimn. osztallyal ren-
delkező, jó családból való fiat, szépvizi vegyes-
kereskedésembe, mint tanulóat alkalmazok. 1-2
Fejér László Furmoasa - Szépviz.

Eladó a Gyilkostónál
1500 négyzetmeter telek, legszebb
helyen. Cim a kiadóhivatalban. 2-4

MODELL KALAPOK
tis napenkent új formák eselo
árban, megtekinthetők
VENCZEL TANÁRNÉNÁL
Ugyanott készülnak minden-
nemű női kalapok esirendő
anyag hozzáadásával. Kalapok
átalakítása a legrvidebb idő alatt.
Merourea-Ciuc, I. C. Bratianu (Gimna-
sium)-ucaa 112. sz., a Sörház közelében.

Eladó 1 darab 8 hengeres, áramvonalas, karoszerűsítés, osnkott
Ford-autó. A közli keveset használt. Cim a Vékár üzlet-
ben, Merourea-Ciuc.